

Comentariul operei Iona de Marin Sorescu - partea a doua

Iona traieste un moment de comunicare intensa cu absolutul: "totul curge asa de repede si noi tot mai facem legaturi intre subiect si predicat... De cand spun cuvinte fara sir, simt ca-mi recuperez anii frumosi din viata". Un fel nou de a privi lumea de fiecare data mai nou si mai disperat, i se naste in suflet. Simte cum lumea se clatina "ca un ou clocit" si cum proprii lui ochi il privesc, ochii lui si ai puilor pe care monstrul ii poarta in pantec si care inca nu s-au nascut.

Acesti ochi ii simte cum se trezesc la viata asa cum cresc noaptea in padure copacii "de spaima". Intr-al patrulea tablou, Iona iese din ultimul peste, fericit exaltat pe o plaja nisipoasa murdara de alge si scoici. Dar in zare se vede orizontal - o burta de peste, apoi alta un sir nesfarsit de burti, "ca niste geamuri puse unul langa altul". Iona se simte ca un Dumnezeu care nu mai poate invia fiindca problema e "daca mai reusesti sa iesi din ceva odata ce te-ai nascut". Peste aceasta intindere fara devenire si in aceasta nesfarsita cuprindere de pesti intr-unuisingur, stapaneste Uitarea. Iona intelege ca totul e invers si pleaca sinucigas prin moarte, spre o noua si ipotetica lumina amintindu-ne de o halucinantă replica din Godot: "Calare pe mormant - iata o nastere dificila. Din fundul gropii, visator, groparul manuieste forcepsul".

Fiecare tablou, fiecare scena fiecare replica fiecare cuvant reprezinta o incercare de cunoastere dincolo de realitatea conceptelor, posibila si valorificata deplin mai ales prin spectacol. De fapt, Marin Sorescu pune problema in ecuatie, invitand cititorul si spectatorul, deopotriva sa ajunga la deslusirile necesare. "Am fost intrebat - declara candva dramaturgul - daca burta chitului simbolizeaza calatoria in cosmos sau singuratatea intrauterina? In ce masura Iona e primul ori ultimul om? Daca dau o acceptie freudiana mistica, politica si cabalistica experientei acestui personaj? Si mai ales, ce semnificatie are gestul final si daca nu e prea multa amaraciune, si daca mi-e mila de noutate? Nu pot sa raspund nimic... Stiu numai ca am vrut sa scriu ceva despre un om singur, nemaipomenit de singur..."